

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний політехнічний університет
Інститут комп'ютерних систем
Кафедра інформаційних систем

Лабораторна робота №9
З дисципліни "Операційні системи"
Тема : «Керування процесами-транзакціями в базах даних. Частина 1»

Виконав
Ст.гр. АІ-204
Костецький Б.В.
Перевірили:
Блажко О.А.

Одеса 2021

Мета роботи: дослідити поведінку процесів-транзакцій в базах даних та засоби керування ними через механізм блокування з використанням сучасних систем керування базами даних.

Завдання

1.Проектування транзакцій

Нехай задані три транзакції, приклади яких представлено в таблиці 15.

У відповідності з вашим варіантом виконайте наступні теоретичні завдання.

1.1 Створіть історії квазіпаралельного виконання транзакцій для протоколу 1-го ступеня блокування з описом таблиці блокування транзакцій.

1.2 Повторіть попереднє завдання з використанням протоколу 2-го ступеня блокування.

1.3 Для створених історій у 1-му та 2-му пунктів завдань визначте наявність тупика транзакції, створивши граф очікування транзакцій.

7	1	T1= R[D] R[A] W[D] C1 T2= W[D] W[A] C2 T3= W[A] R[B] W[D] C3

2. Налаштування бази даних

Нехай існує база даних, назва якої співпадає з іменем вашого користувача в ОС Linux.

Приклад команди створення реляційної таблиці в базі даних наведено в таблиці 16.

Також в таблиці 1 наведено приклад команди внесення одного рядка в реляційну таблицю бази даних.

1.1 Встановіть з'єднання з вашою базою даних.

1.2 У відповідності із варіантом з таблиці 1 створіть реляційну таблицю в базі даних.

1.3 У відповідності із варіантом з таблиці 1 додайте рядок в реляційну таблицю, створену у попередньому пункті завдання.

1.4 Створіть ще одну операцію внесення рядка в таблицю, який буде відрізнятися значеннями всіх змінних від прикладу з варіанту.

7	1	Create table department (d_id integer, name char(20), faculty char(20));	Insert into department values (1, 'SPO', 'IKS');

3. Керування квазіпаралельним виконанням транзакцій з використанням команд блокування

1 Створіть дві транзакції, кожна з яких повинна включати такі операції:

- операція читання першого рядку таблиці;
- операція зміни однієї із змінних таблиці в першому рядку;
- повторна операція читання першого рядку таблиці;
- операція фіксації всіх змін.

2 При створенні транзакцій включіть відповідні операції блокування для протоколу

1-го ступеня блокування.

3 У двох терміналах виконайте операції транзакцій при їх квазіпаралельному режимі роботи за умови, що одна з транзакція стартує першою.

4 Повторіть роботу транзакцій, але в першій транзакції замість операції фіксації виконайте операцію відміни.

5 Повторіть пункти 3 та 4 але з використанням протоколу 2-го ступеня блокування.

Хід роботи:

Завдання 1

7	1	T1= R[D] R[A] W[D] C1 T2= W[D] W[A] C2 T3= W[A] R[B] W[D] C3

1.1.Історія квазіпаралельного виконання транзакцій для протоколу 1-го ступення

№	Операції T1	Операції T2	Операції T3	Статус
1	R1[D]			
2		X2[D]		
3		W2[D]		
4			X3[A]	wait
5	R1[A]			
6		X2[A]		
7		W2[A]		
8			R3[B]	
9	X1[D]			
10	W1[D]			
11				
12	U1		X3[D]	
13	C1		W3[D]	
14		U2		
15		C2		
16			U3	
17			C3	

$H_{T1\ T2\ T3} = R1[D], X2[D], W2[D], X3[A] - \text{wait}, R1[A], X2[A], W2[A], R3[B], X1[D], W1[D], X3[D], W3[D], U1, C1, U2, C2, U3, C3.$

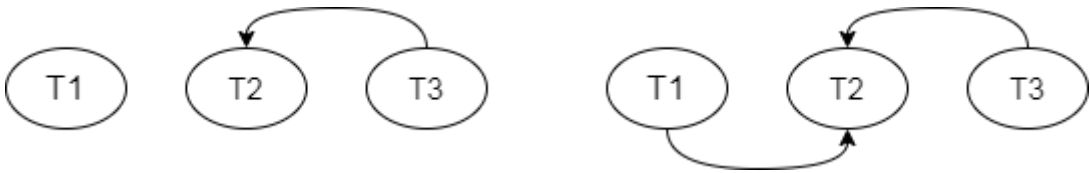
1.2.Історія квазіпаралельного виконання транзакцій для протоколу 2-го ступення

7	1	T1= R[D] R[A] W[D] C1 T2= W[D] W[A] C2 T3= W[A] R[B] W[D] C3

№	Операції T1	Операції T2	Операції T3	Статус
1	S1[D]			
2	R1[D]			
3		X2[D]		
4		W2[D]		
5			X3[A]	wait
6	S2[A]			
7	R2[D]			
8		X2[A]		
9		W2[A]		
10				
11	X1[D]			wait
12		U2		
13		C2		
14			X3[D]	
15			W3[D]	
16	U1			
17	C1			
18			U3	
19			C3	

$H_{T1\ T2\ T3} = S1[D], R1[D], X2[D], W2[D], X3[A] - wait, S2[A], R2[A], X2[A], W2[A], X1[D] - wait, U2, C2, X3[D], W3[D], U1, C1, U3, C3.$

1.3. Граф очікування транзакцій для перевірки наявності тупика

Відсутні тупики транзакцій

Завдання 2

1.1 Встановили з'єднання з базою даних.

```
kostetskij_bogdan@vpsj3leQ:~  
login as: kostetskij_bogdan  
kostetskij_bogdan@91.219.60.189's password:  
Last login: Mon Apr 19 13:55:45 2021 from 109.122.7.76  
[kostetskij_bogdan@vpsj3leQ ~]$ psql  
psql (9.5.25)  
Type "help" for help.  
  
kostetskij_bogdan=>
```

1.2 У відповідності із варіантом з таблиці 1 створіть реляційну таблицю в базі даних.

1.3 У відповідності із варіантом з таблиці 1 додайте рядок в реляційну таблицю, створену у попередньому пункті завдання.

```
kostetskij_bogdan@vpsj3leQ:~  
  
kostetskij_bogdan=> CREATE TABLE department  
kostetskij_bogdan-> (d_id integer, name char(20),  
kostetskij_bogdan-> faculty char(20));  
CREATE TABLE  
kostetskij_bogdan=> INSERT INTO department VALUES (1, 'SPO','IKS');  
INSERT 0 1  
kostetskij_bogdan=>
```

1.4 Створили ще одну операцію внесення рядка в таблицю, який буде відрізнятися значеннями всіх змінних від прикладу з варіанту.

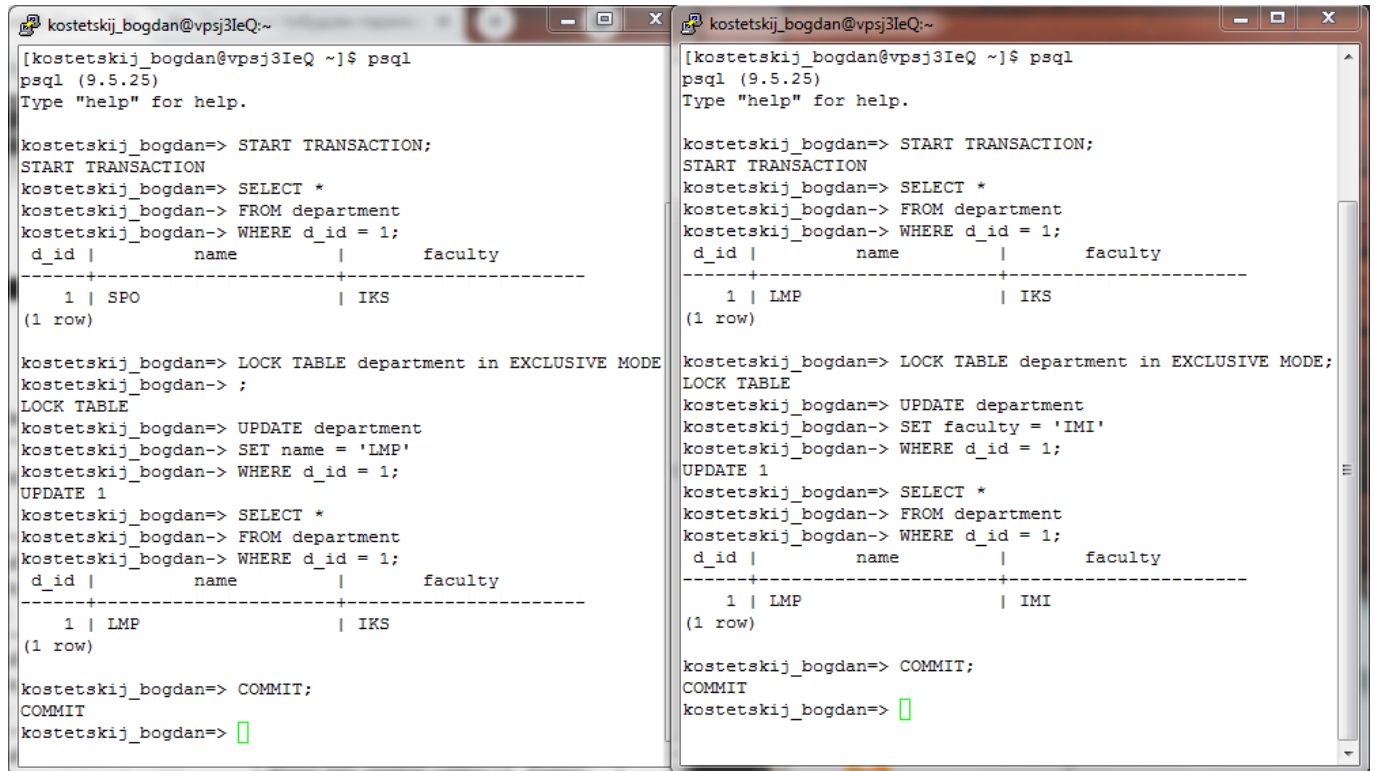
```
kostetskij_bogdan@vpsj3leQ:~  
  
kostetskij_bogdan=> CREATE TABLE department  
kostetskij_bogdan-> (d_id integer, name char(20),  
kostetskij_bogdan-> faculty char(20));  
CREATE TABLE  
kostetskij_bogdan=> INSERT INTO department VALUES (1, 'SPO','IKS');  
INSERT 0 1  
kostetskij_bogdan=> INSERT INTO department VALUES (2, 'NKN','IMI');  
INSERT 0 1  
kostetskij_bogdan=>
```

Перевірка

```
kostetskij_bogdan@vpsj3leQ:~  
  
kostetskij_bogdan=> SELECT * FROM department;  
 d_id |      name      | faculty  
-----+-----+-----  
    1 | SPO            | IKS  
    2 | NKN            | IMI  
(2 rows)  
  
kostetskij_bogdan=>
```

Завдання 3

1. Створили дві транзакції
2. При створенні транзакцій включили відповідні операції блокування для протоколу 1-го ступеня блокування.
3. У двох терміналах виконали операції транзакцій при їх квазіпаралельному режимі роботи за умови, що одна з транзакція стартує першою.


```
kostetskij_bogdan@vpsj3IeQ:~$ psql
psql (9.5.25)
Type "help" for help.

kostetskij_bogdan=> START TRANSACTION;
START TRANSACTION
kostetskij_bogdan=> SELECT *
kostetskij_bogdan-> FROM department
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;
 d_id |      name      | faculty
-----+-----+-----
  1   | SPO             | IKS
(1 row)

kostetskij_bogdan=> LOCK TABLE department in EXCLUSIVE MODE;
LOCK TABLE
kostetskij_bogdan=> UPDATE department
kostetskij_bogdan-> SET name = 'LMP'
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;
UPDATE 1
kostetskij_bogdan=> SELECT *
kostetskij_bogdan-> FROM department
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;
 d_id |      name      | faculty
-----+-----+-----
  1   | LMP             | IKS
(1 row)

kostetskij_bogdan=> COMMIT;
COMMIT
kostetskij_bogdan=>

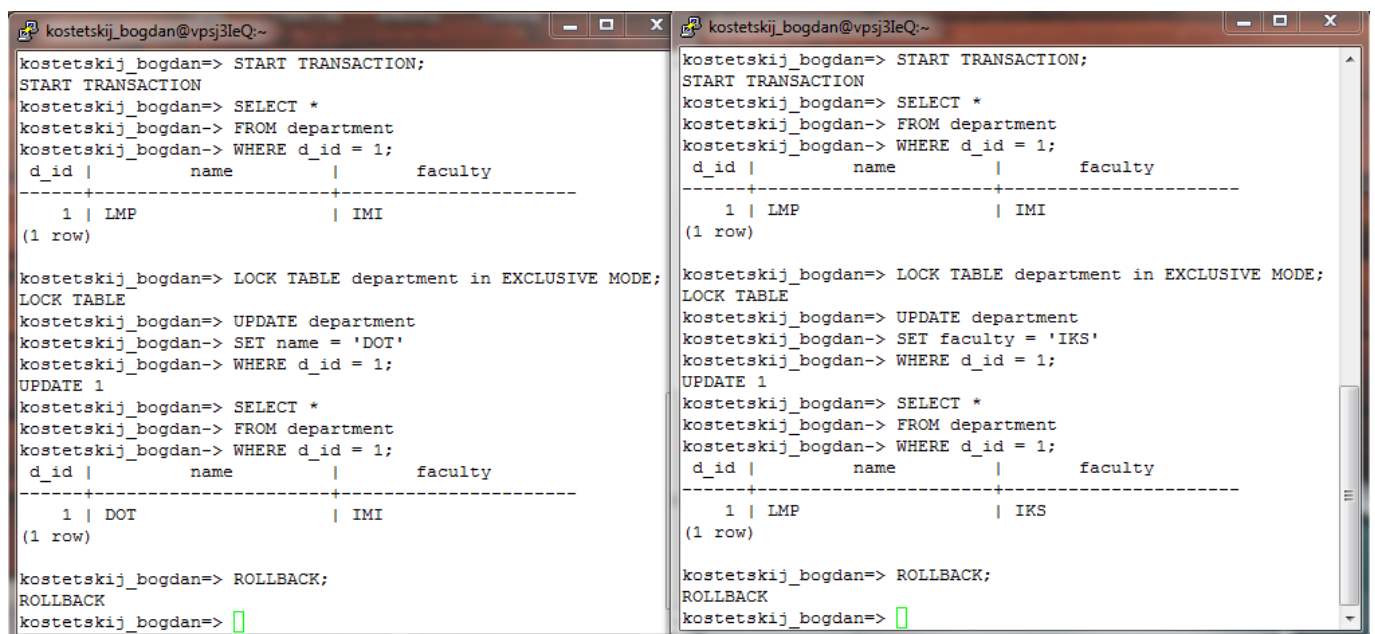
kostetskij_bogdan@vpsj3IeQ:~$ psql
psql (9.5.25)
Type "help" for help.

kostetskij_bogdan=> START TRANSACTION;
START TRANSACTION
kostetskij_bogdan=> SELECT *
kostetskij_bogdan-> FROM department
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;
 d_id |      name      | faculty
-----+-----+-----
  1   | LMP             | IKS
(1 row)

kostetskij_bogdan=> LOCK TABLE department in EXCLUSIVE MODE;
LOCK TABLE
kostetskij_bogdan=> UPDATE department
kostetskij_bogdan-> SET faculty = 'IMI'
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;
UPDATE 1
kostetskij_bogdan=> SELECT *
kostetskij_bogdan-> FROM department
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;
 d_id |      name      | faculty
-----+-----+-----
  1   | LMP             | IMI
(1 row)

kostetskij_bogdan=> COMMIT;
COMMIT
kostetskij_bogdan=>
```

4. Повторили роботу транзакцій, але в першій транзакції замість операції фіксації виконали операцію відміни.


```
kostetskij_bogdan@vpsj3IeQ:~$ psql
psql (9.5.25)
Type "help" for help.

kostetskij_bogdan=> START TRANSACTION;
START TRANSACTION
kostetskij_bogdan=> SELECT *
kostetskij_bogdan-> FROM department
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;
 d_id |      name      | faculty
-----+-----+-----
  1   | LMP             | IMI
(1 row)

kostetskij_bogdan=> LOCK TABLE department in EXCLUSIVE MODE;
LOCK TABLE
kostetskij_bogdan=> UPDATE department
kostetskij_bogdan-> SET name = 'DOT'
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;
UPDATE 1
kostetskij_bogdan=> SELECT *
kostetskij_bogdan-> FROM department
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;
 d_id |      name      | faculty
-----+-----+-----
  1   | DOT             | IMI
(1 row)

kostetskij_bogdan=> ROLLBACK;
ROLLBACK
kostetskij_bogdan=>

kostetskij_bogdan@vpsj3IeQ:~$ psql
psql (9.5.25)
Type "help" for help.

kostetskij_bogdan=> START TRANSACTION;
START TRANSACTION
kostetskij_bogdan=> SELECT *
kostetskij_bogdan-> FROM department
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;
 d_id |      name      | faculty
-----+-----+-----
  1   | LMP             | IMI
(1 row)

kostetskij_bogdan=> LOCK TABLE department in EXCLUSIVE MODE;
LOCK TABLE
kostetskij_bogdan=> UPDATE department
kostetskij_bogdan-> SET faculty = 'IKS'
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;
UPDATE 1
kostetskij_bogdan=> SELECT *
kostetskij_bogdan-> FROM department
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;
 d_id |      name      | faculty
-----+-----+-----
  1   | LMP             | IKS
(1 row)

kostetskij_bogdan=> ROLLBACK;
ROLLBACK
kostetskij_bogdan=>
```

5.Повторили пункти 3 та 4 але з використанням протоколу 2-го ступеня блокування.

```
kostetskij_bogdan@vpsj3leQ:~  
kostetskij_bogdan=> START TRANSACTION;  
START TRANSACTION  
kostetskij_bogdan=> LOCK TABLE department in SHARE MODE;  
LOCK TABLE  
kostetskij_bogdan=> SELECT *  
kostetskij_bogdan-> FROM department  
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;  
d_id | name | faculty  
-----  
1 | LMP | IMI  
(1 row)  
  
kostetskij_bogdan=> LOCK TABLE department in EXCLUSIVE MODE;  
LOCK TABLE  
kostetskij_bogdan=> UPDATE department  
kostetskij_bogdan-> SET name = 'DOT'  
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;  
UPDATE 1  
kostetskij_bogdan=> SELECT *  
kostetskij_bogdan-> FROM department  
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;  
d_id | name | faculty  
-----  
1 | DOT | IMI  
(1 row)  
  
kostetskij_bogdan=> COMMIT;  
COMMIT  
kostetskij_bogdan=>   
  
START TRANSACTION  
kostetskij_bogdan=> LOCK TABLE department in SHARE MODE;  
LOCK TABLE  
kostetskij_bogdan=> SELECT *  
kostetskij_bogdan-> FROM department  
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;  
d_id | name | faculty  
-----  
1 | DOT | IMI  
(1 row)  
  
kostetskij_bogdan=> LOCK TABLE department in EXCLUSIVE MODE;  
LOCK TABLE  
kostetskij_bogdan=> UPDATE department  
kostetskij_bogdan-> SET faculty = 'IKS'  
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id = 1;  
UPDATE 1  
kostetskij_bogdan=> SELECT *  
kostetskij_bogdan-> FROM department  
kostetskij_bogdan-> WHERE d_id =1;  
d_id | name | faculty  
-----  
1 | DOT | IKS  
(1 row)  
  
kostetskij_bogdan=> COMMIT  
kostetskij_bogdan-> COMMIT;  
ERROR: syntax error at or near "COMMIT"  
LINE 2: COMMIT;  
^  
kostetskij_bogdan=>   

```

Висновки: під час виконання лабораторної роботи, було досліджено поведінку процесів-транзакцій в базах даних та засоби керування ними через механізм блокування з використанням сучасних систем керування базами даних.

Найскладнішим виявилось перше завдання.